

Tayari Jones

O căsnicie americană

roman

Traducere din limba engleză și note
de Iulia Anania

POLIROM
2019

Cuprins

UNU Muzica podului

ROY	11
CELESTIAL	39

DOI Pregătește-mi o masă

ANDRE	109
CELESTIAL	125
ROY	141
CELESTIAL	154
ROY	159
ANDRE	167
ROY	183
CELESTIAL	198
ROY	200
ANDRE	216
ROY	227
CELESTIAL	236
ROY	240

TREI
Generozitate

ANDRE.....	245
CELESTIAL	253
ROY.....	261
CELESTIAL	265
ROY.....	269
CELESTIAL	275
ROY.....	281
ANDRE.....	286
ROY.....	289
ANDRE.....	303
CELESTIAL	312
ANDRE.....	320
ROY.....	323
EPILOG.....	337
MULȚUMIRI.....	343

La proces îmi păruse puțin rău pentru ea, în timp ce își depănase istorisirea îngrozitoare, ruinându-mi viața. Vorbise cu grijă, ca și cum și-ar fi învățat declarația pe dinafară, folosind termeni din cărți ca să-și descrie propriul corp și ce i se făcuse. Se uitase lung la mine în sala de judecată, cu gura fremătând de teamă și totodată de suferință și furie. În mintea ei, eu fusesem făptașul, imediat după ce ea se rugase pentru mine, pentru căsnicia mea și pentru copilul pe care încercaserăm să-l avem. Când o întrebaseră dacă e sigură, spusese că m-ar fi recunoscut oriunde.

Uneori mă întreb dacă acum m-ar recunoaște. Dacă astăzi m-ar recunoaște oricare dintre cei care mă cunoșteau atunci. Nevinovat sau nu, închisoarea te schimbă, te transformă într-un condamnat. Traversând parcare cu pași mari, am scuturat din cap ca un câine ud, ca să-mi alung gândurile astea din minte. Mi-am reamintit că important era că ies. Pe ușa din față, pe cea din spate. Era același lucru.

Deci ăsta sunt eu. Un om liber, cum se spune. Nu-i păsa nimănui de baloane strălucitoare, coniac sau viței grași.

Roy ăl mare s-a ridicat de unde ședea, rezemat de aripa mașinii, și a alergat prin parcare ca să-mi iasă în întâmpinare. M-a urmărit cum mă apropii și, când am ajuns la o distanță destul de mică, și-a deschis brațele și m-a tras spre el. Aveam treizeci și șase de ani. Știam că mai am mulți în față, dar nu mă puteam împiedica să nu-i număr pe cei pe care-i pierdusem. Mi-am mușcat buza și am gustat aroma fierbinte a propriului meu sânge în timp ce mă odihneam acolo, simțind greutatea și siguranța brațelor tatei.

— Mă bucur să te văd, fiule.

Și m-am bucurat de sentimentul pe care mi l-a dat cuvântul grație adevărului din el.

— Și eu pe tine, am zis.

— Ai ieșit mai devreme.

N-am putut să nu zâmbesc la asta. Nu știam la care *mai devreme* se referea. Să fi fost ieșirea devansată cu cinci zile și anunțată acum trei? Apoi, desigur, mai era și faptul că scăpasem după mai puțin de jumătate din cei doisprezece ani impuși. Așa că i-am răspuns:

— Tu m-ai învățat că mai devreme cu cinci minute e târziu.

A zâmbit și el:

— Mă bucur să aflu că ai ascultat.

— Toată viața.

Ne-am așezat în Chrysler, aceeași mașină pe care o conducea și când intrasem.

— Vrei s-o vizităm pe Olive? Azi n-am fost încă acolo.

— Nu, am spus.

Nu eram pregătit să înfrunt dreptunghiul de pământ cu numele mamei incizat adânc în marmura rece. Singura „ea” pe care doream s-o văd era Celestial, dar se afla în Atlanta, la 507 mile distanță pe autostradă, și încă nici nu știa că sunt liber.

Roy ăl mare și-a lăsat umerii să cadă.

— E în regulă, presupun. Olive nu pleacă nicăieri.

Cred c-o spusese într-un fel degajat, dar cuvintele au săpat adânc.

— Nu, nu pleacă, am răspuns.

Următoarea milă pe șosea am petrecut-o în tăcere. Pe dreapta, luminile de neon ale cazinoului concureau cu strălucirea soarelui și câștigau. Mașinile forfoteau în jur ca într-un mușuroi, căutând un loc de parcare. Drept în față, botul mașinii unei patrule de autostradă se ițea dintre tufe, radarul, ca de obicei.

— Și, când te duci la ea?

De data asta *ea* era Celestial.

— Peste câteva zile.

— Știe că vii?

— Mda. I-am trimis o scrisoare. Dar n-a aflat că s-a devansat data.

— Cum să afle dacă nu i-ai spus?

N-aveam mare lucru de răspuns în afară de adevăr.

— Stai întâi să m-adun.

Roy ăl mare a aprobat din cap:

— Ești sigur că încă-i nevasta ta?

— N-a divorțat de mine, am răspuns. Asta trebuie că înseamnă ceva.

— Se descurcă bine, a zis Roy ăl mare.

— Într-un fel, presupun, am aprobat din cap.

Era să adaug că se bucură de toată faima pe care o poate căpăta un artist în America, dar n-am vrut să par gelos sau meschin.

— Sunt cu adevărat mândru de ea, am adăugat.

Tati n-a ridicat privirea de la șosea.

— N-am mai văzut-o pe Celestial de la înmormântarea mamei tale, când era cu prietenul ei, Andre. M-am bucurat s-o văd acolo.

Am dat din nou din cap.

— Asta a fost acum doi ani, ba chiar mai bine. De atunci, nici un semn de la ea.

— Nici mie nu mi-a trimis vreunul, dar mi-a pus bani în cont, am zis. În fiecare lună.

— Asta e ceva. Așa că n-o să fiu lipsit de respect. Când ajung acasă, o să-ți arăt revista cu fotografia ei.

— Am văzut-o deja, am spus.

Pozând cu o pereche de păpuși care arătau ca părinții ei, Celestial zâmbește ca și cum n-ar fi suferit nici măcar o zi din viață. Am citit articolul de trei ori. De două ori în liniște și o dată cu voce tare prin Walter, care a recunoscut că nu

sunt menționat în articol, în schimb a observat că nu era menționat nici vreun alt bărbat. Totuși nu mă grăbeam deloc să văd din nou revista.

— Au abonament la *Ebony* la închisoare. *Jet*, *Black Enterprise*. Toată tripleta.

— E o chestie de rasism? a întrebat Roy ăl mare.

— Poate un pic, am răs. Colegului meu de celulă îi plăcea să citească *Essence*. Răsfoia revista și zicea: Sunt o grămadă de femei acolo, afară care au nevoie de-un bărbat! Era un tip mai în vârstă. Walter îl chema. A avut grijă de mine.

O emoție de care nu ținusem cont mi-a zdruncinat vorbele.

— Așa a făcut?

Roy ăl mare a ridicat mâna de pe volan ca și cum intenționa să regleze oglinda retrovizoare, dar apoi și-a scărpinat bărbia și a lăsat mâna la loc pe volan.

— Asta-i o binecuvântare. O mică binecuvântare.

Semaforul s-a schimbat, dar Roy ăl mare a ezitat. În spațele nostru mașinile au claxonat, însă timid, ca și cum n-ar fi vrut să ne întrerupă.

— Mă bucur pentru orice și oricine te-a ajutat să ajungi acasă în viață, fiule.

Drumul până la Eloie era doar de vreo patruzeci și cinci de minute, timp destul ca un bărbat să-și poată descărca sufletul, dar n-am împărtășit nici una dintre veștile care-mi zburătăciseră prin cap în ultimii trei ani. Mi-am spus că povestea asta nu e o cutie cu lapte; nu s-ar fi stricat dacă aș mai fi păstrat-o nițel pentru mine. Adevărul ar fi rămas adevărat și peste o săptămână, o lună, un an, zece ani, oricât mi-ar fi luat până m-aș fi simțit în stare să vorbesc cu Roy ăl mare despre Walter, dacă m-aș fi simțit vreodată.

Roy ăl mare a băgat mașina în curte.

— Începe să se strice pe-aici, a spus. Cineva a încercat să fure Chryslerul. A venit în curte cu o camionetă de tractat

când nu eram acasă, le-a spus vecinilor că eu îi cerusem să facă asta. Am avut noroc că partenerul meu, Wickliffe, venise acasă de la muncă și i-a alungat cu pistolul.

— Cât are Wickliffe? Optzeci?

— Ești tot atât de tânăr pe cât ți-e arma, a zis Roy ăl mare.

— Numai în Eloe, am replicat.

M-am simțit ciudat să intru în casă fără bagaje. Brațele mi se legăneau pe lângă corp și le-am simțit inutile.

— Ți-e foame? m-a întrebat Roy ăl mare.

— Sunt hămesit.

A deschis ușa laterală și am intrat în camera de zi. Totul era la fel – mobilierul împărțit pe secțiuni, astfel încât din fiecare loc unde te așezi să vezi la televizor. Fotoliul rabatabil era nou, dar era așezat în același loc în care fusese și cel vechi. Deasupra canapelei era un tablou mare, apreciat de Olive, care înfățișa o femeie liniștită purtând un batic african și citind o carte. Olive făcuse rost de el la un troc între colecționari și plătit în plus pentru rama aurită. Camera era atât de curată, încât din urmele aspiratorului de pe covor se ridica un vag parfum de lămâie.

— Cine a făcut curat în casă? am întrebat.

— Prietenele de la biserică ale maică-tii. Când au auzit că vii acasă, s-au năpustit aici ca o armată de curățat și gătit.

Am dat din cap.

— Vreo doamnă anume de la biserică?

— Nu, a răspuns Roy ăl mare. E prea devreme pentru așa ceva. Intră. Du-te la baie și spală-te.

Cât îmi clăteam mâinile în chiuvetă, mă gândeam la Walter și la modul obsesiv în care se spăla pe mâini. M-am întrebat dacă avea deja un nou coleg de celulă. Îi dădusem lui Walter tot ce aveam – haine, peria de păr, cele câteva cărți și radioul. Am lăsat până și deodorantul. Ce putea să folosească avea să păstreze, iar pe celelalte le putea da la schimb sau vinde.

Apa caldă era plăcută și mi-am ținut mâinile sub robinet până ce n-am mai putut îndura fierbințeala.

— Ai pe pat câteva lucruri de primă necesitate. Măine poți să te duci la Walmart să-ți iei tot ce mai ai nevoie.

— Mersi, tati.

Cuvântul acela, *tati*. Nu-l folosisem niciodată cu Walter, deși cred că i-ar fi plăcut. Îl spusese chiar el de câteva ori: „Ascultă la mine. Sunt taică-tău“. Dar eu nu îl lăsasem niciodată să-mi iasă de pe buze.

Odată ce m-am spălat, Roy ăl mare și cu mine ne-am umplut cu vârf farfuriile. Era același meniu pe care-l aduceau când murea cineva – pui la cuptor, fasole verde fiartă la foc mic cu șuncă, chifle, macaroane cu brânză. Roy ăl mare și-a pus cina în cuptorul cu microunde, a apăsat câteva butoane, iar farfuria s-a rotit sub lumină. Când marginea de metal a trosnit ca un pistol cu capse, au sărit scânteii. Folosind mănuși pentru cuptor, a scos mâncarea, a acoperit-o cu un prosop de hârtie și a întins mâna după a mea.

Ne-am așezat împreună în camera de zi, cu farfuriile în poală.

— Vrei să spui binecuvântarea? m-a întrebat Roy ăl mare.

— Ceresc..., am început, înecându-mă din nou la cuvântul *tată*. Îți mulțumim pentru mâncarea aceasta care ne va hrăni trupurile.

Am încercat să găsesc și altceva de spus, dar singurul lucru la care mă puteam gândi era că mama s-a dus pentru totdeauna, iar nevasta mea nu era nici ea aici.

— Îți mulțumesc pentru tata. Îți mulțumesc pentru primirea asta înapoi acasă. Amin, am adăugat.

Mi-am ținut capul aplecat, așteptându-l pe Roy ăl mare să-mi repete cuvintele. Cum n-a făcut-o, am ridicat privirea și l-am văzut clătinându-se încet, cu mâna la gură.